

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**JĘZYK KASZUBSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Część I**Test leksykalno-gramatyczny**

Nr zada- nia	Obszar standardów	Opis wymagań	Poprawna odpowieź
	Wiadomości i rozumienie	Znajomość gramatyki języka umożliwiająca poprawne posługiwanie się nim w mowie i piśmie I/3; I/2R	
1.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zasad ortografii kaszubskiej	B
2.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu kaszubienia	C
3.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu jotacji	A
4.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zasad fonetyki	D
5.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu labializacji	A
6.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zasad fonetyki	B
7.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie formy fleksyjnej przymiotników	C
8.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość liczebników	D
9.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zasad słowotwórstwa	D
10.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie wyrazów emocjonalnie nacechowanych	A
11.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie formy fleksyjnej rzeczowników	B
12.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie formy fleksyjnej czasownika	A
13.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie części mowy	C
14.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	A
15.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	D
16.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	D
17.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	B
18.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie znaczenia wyrazu	C
19.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie części mowy	A
20.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie rodzaju zdania	B

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Odczytanie tekstu w języku kaszubskim, przetłumaczenie na język polski, rozpoznanie form fleksyjnych i połączeń wyrazowych II/1; II/2; II/3

Numer zadania	Cząstki semantyczne	Szczegółowa punktacja	Ogólna punktacja
1.	<i>W tim kùńsztownym ... Rzéką Wschòdną.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>wanožněch</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
2.	<i>Sama nòtëra ... bani.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>òstrów, pòdlugòwati, sztòlt, bani</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1+1 1	5
3.	<i>Ùtwórca ... chmùrników.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>dokòzòł, bùdacyjów, ùrzmą</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1 1	4
4.	<i>Leno źdac ... sztrądów.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>źdac, wej, sztrądów</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1 1	4
5.	<i>Amerikańszci ... Atlantikù</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>przędniczci</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
6.	<i>chtëren Indianowie ... mòli òstrów.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>chròscewiem, pasowniészé</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
			20

Część III

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/2R; III/1; III/5; III/13

Temat 1. Jak poeci postrzegają nadzieję? Przeanalizuj i zinterpretuj poniższe wiersze.

I. Argumentacja tematu (0 – 15)

1. Omówienie zasady zestawienia tekstów (0 – 2)

np.:

- a. utwory liryczne,
- b. tożsamość motywu,
- c. optymistyczna wymowa utworów,
- d. podobieństwo w sposobie obrazowania nadziei.

2. Rola nadziei w życiu człowieka w wierszu Jana Walkusza *Nôdzeja* (0–4)

np.:

- jedna z najważniejszych wartości w życiu człowieka,
- wartość równorzędna do miłości i wiary,
- źródło optymizmu,
- szansa na lepsze życie,
- daje radość i pogodę ducha,
- wyznacza cel (stoi nad horyzontem).

3. Rola nadziei w życiu człowieka w wierszu *Nôdzeja* Lucyny Sorn (0–4)

np.:

- pozwala człowiekowi przezwyciężyć życiowe problemy/trudności,
np. związane z:
brakiem wolności/byciem osaczonym, zniewolonym,
bezradnością/zagubieniem,
samotnością/zranieniem duszy/serca,
- jedna z nadrzędnych wartości w życiu człowieka,
- jej posiadanie daje człowiekowi możliwość przezwyciężania trudności.

4. Omówienie języka i zastosowanych środków stylistycznych (0 – 3)

np.:

- metafory (np. *jadra žęcégò*),
- porównania (np. *jak bliza z czòlna rëbòkóm; czej jes sòm, jak ptòch wplątóny w chròscewié*),
- eksklamacja (np. *Czej jes sòm / jak człowiek z pòszarpónym sercã / chtëren nie rozmiejje znòwù òblubic – / miéj nôdzejã!*),
- powtórzenie (np. *Czej jes sòm, / jak ptòch wplątóny w chtòscewié, / chtërnégò nich ni mòże pùścëc na wòlã – / miéj nôdzejã! / Czej jes sòm, / jak piskłatkò wëpadłë z gniòzda, / chtërno ni mòże przinć nazòd dodóm – / miéj nôdzejã!*),
- epitety (np. *pòszarpónm sercã*),
- wyliczenie (np.: *wòlnosc, ùtacenié ë miłotã*),

5. Podsumowanie (0 – 2)

np.:

- pozytywne znaczenie nadziei w życiu człowieka,
- nie należy tracić nadziei nawet w najtrudniejszych sytuacjach życiowych,
- nadzieja nadaje sens naszemu życiu i naszym poczynaniom, wyznacza cele, do których dążymy.

II. Język i styl (0 – 2)

Komunikatywny język, na ogół poprawny (nieliczne błędy drugorzędne różnego rodzaju). Bogaty zasób słownictwa (poprawne użycie pojęć i terminów). Styl jasny, jednorodny, adekwatny do tematu)

III. Kompozycja (0 – 3)

Funkcjonalna wobec tematu, trójdzielna, spójna z zachowaniem poprawnego układu graficznego (wyraźny i związany z tematem wstęp, logiczna argumentacja, wynikające z argumentacji wnioski / podsumowanie)

Temat 2. Dokonaj analizy fragmentu tekstu *Farwë żęcégò* Stanisława Bartelika i odnieś się do tez zawartych w utworze dotyczących pochodzenia człowieka i życia na Ziemi.

I. Argumentacja tematu (0 – 15)

1. Omówienie związku tematyki z poetyką tekstu (0 – 2)

np.:

- a. struktura pytań i rozbudowanych odpowiedzi,
- c. odwołanie się do różnych opinii naukowców i badaczy,
- e. dostrzeżenie polemicznego charakteru tekstu.

2. Omówienie tematyki tekstu (0 – 8)

np.:

- a. życie i istnienie ludzi jako fenomen,
- b. próba zgłębienia fenomenu powstania życia i istoty ludzkiej na Ziemi,
- c. różnorodność teorii określających, czym jest życie,
- d. rozważania narratora dotyczące pochodzenia życia,
- e. różnorodność teorii, co do powstania człowieka,
- f. konfrontacja poglądów naukowych i biblijnych na temat stworzenia życia i istoty ludzkiej na Ziemi,
- g. rola Boga w procesie tworzenia,
- h. pytanie dotyczące fenomenu życia istoty ludzkiej wciąż pozostaje bez jednoznacznej odpowiedzi/kwestia otwartą.

3. Refleksje ucznia dotyczące teorii stworzenia życia i człowieka (0–3)

4. Omówienie języka i zastosowanych środków stylistycznych (0–3)

np.:

- a. krótka forma epicka,
- b. funkcja pytań retorycznych (np. *Jak z tim żęcym richtich je?*),
- c. występowanie toku dygresyjnego
- d. wprowadzenie toku argumentacyjnego.

5. Podsumowanie (0 – 2)

np.:

- a. ludzkie istnienie pozostaje wciąż dla nas tajemnicą,
- b. na temat powstania ludzkiego istnienia istnieją różne teorie,
- c. znaczenie motywów biblijnych w wyjaśnianiu fenomenu życia
- d. fenomen powstania życia i człowieka na Ziemi budzi ciekawość ludzi, ale wciąż brak definitywnych rozstrzygnięć tej kwestii.

II. Język i styl (0 – 2)

Komunikatywny język, na ogół poprawny (nieliczne błędy drugorzędne różnego rodzaju). Bogaty zasób słownictwa (poprawne użycie pojęć i terminów). Styl jasny, jednorodny, adekwatny do tematu)

III. Kompozycja (0 – 3)

Funkcjonalna wobec tematu, trójdzielna, spójna z zachowaniem poprawnego układu graficznego (wyraźny i związany z tematem wstęp, logiczna argumentacja, wynikające z argumentacji wnioski / podsumowanie)